

КРАЇНОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Наталія Шумейко

Криворізький технічний університет

Розглянуто країнознавчий аспект у викладанні української мови іноземним студентам на підготовчому факультеті та роль комунікативної культури в підвищенні ефективності навчання української мови іноземних громадян.

Ключові слова: лінгвометодичні дослідження, комунікативна культура, мотиваційно-прагматичний рівень, лінгвокраїнознавство.

Нові умови економічного, політичного, соціального життя держави потребують значних змін у системі освіти, а саме в системі підготовки національних кадрів для інших країн.

У зв'язку з цим особливої актуальності набувають лінгвометодичні дослідження, які зорієнтовані на пошуки шляхів підвищення ефективності навчання української мови іноземців, перегляд та оновлення всієї лінгвометодичної системи мовної підготовки іноземних спеціалістів.

Метою навчання української мови іноземців стає формування комунікативної культури мовної особистості студента, що включає мовну, мовленнєву, логічну, інформаційну, емоційну культуру, тобто підготовку іноземних студентів до сприйняття іншої соціокультурної спільноти. Заохочення іноземного студента до іншого соціокультурного досвіду спілкування визначено як актуальне завдання, що відповідає головним принципам реформування системи освіти, зокрема й підготовки іноземних спеціалістів.

При цьому важливо враховувати головні лінгвометодичні особливості навчання української мови як іноземної студентів-нефілологів. Досконале володіння іноземною мовою – це результат опанування мови на рівні адекватного синтезу, тобто на рівні, характерному для освіченого носія певної мови. Через це перед викладачами української мови як іноземної постає завдання дослідити закономірності формування та розвитку комунікативної культури мовної особистості іноземних студентів-нефілологів на різних етапах вивчення української мови як іноземної як засобу здобуття майбутньої спеціальності.

Звернення до моделювання процесу формування комунікативної культури мовної особистості іноземних студентів з нульового рівня знань мови є досить актуальним. Досвід практичної роботи з іноземними студентами показав, що роль початкового етапу у формуванні комунікативної культури має вирішальне значення для наступних етапів розвитку мовної особистості майбутнього фахівця з метою досягнення в перспективі мотиваційно-прагматичного рівня у структурній моделі мовної особистості, що відповідає більш високій професійній майстерності іноземного фахівця будь-якої галузі.

Отже, навчання комунікативної культури створює те середовище для формування та розвитку мовної особистості, в якому мовленнєва комунікація твориться у процесі спільної діяльності. Саме в цьому процесі людям необхідно обмінюватися інформацією, опановувати форми і норми спілкування. Двомовна свідомість колективу „вторинних мовних особистостей” у мовному середовищі збагачується досвідом окремої мовної особистості. Така діяльність залучає кожного члена певного мовного середовища до життєвого досвіду іншого народу, іншої соціокультурної спільноти, змушує порівнювати його з власним досвідом. У цьому сенсі іншомовне середовище для тих, хто вивчає мову, є одним із найважливіших чинників формування їхньої комунікативної культури, в якій вони реалізуються в новому статусі – мовної особистості іншого соціокультурного середовища. Порівняння кількох культур під час опанування іноземної мови надає загальноосвітньої, гуманістичної спрямованості всьому навчальному процесу. Дуже важливо поєднувати теорію та практику у створенні національно орієнтованих країнознавчих посібників з урахуванням специфіки національних культур.

Останнім часом на багатьох підготовчих факультетах створено посібники та методичні вказівки з лінгвокраїнознавства. Автори прагнуть включити якомога більше інформації про Україну, українських письменників і відомих історичних діячів, про традиції українського народу. Також навчальні видання подають відомості з географії України, розповідають про суспільно-політичний устрій, адміністративно-територіальний розподіл, розвиток економіки, науки та культури тощо.

Країнознавча інформація для іноземних студентів є новою, невідомою, часто складною. На початковому етапі особливо важко сприймається лінгвокраїнознавчий матеріал, бо увага іноземних студентів наче роздвоюється: вони повинні стежити за новими для них формами мови та одночасно сприймати невідомі країнознавчі реалії. Студенти читають і говорять ще „за граматичними кліше”, спираючись тільки на теоретичні знання, оскільки практичні вміння та навички в них ще не сформовані.

Зіставлення країнознавчих явищ двох країн спонукає іноземних студентів порівнювати нову інформацію з уже добре відомою, тобто нові знання спираються на попередні.

Іноземний громадянин вивчає українську мову не лише як засіб вираження думки з метою навчання у вищому навчальному закладі, але і як джерело пізнання української національної духовної та матеріальної культури. Доцільно до граматичного курсу української мови включити адаптовані теми з історії України, географії, культурології, одночасно вдосконалюючи та поглиблюючи знання студентів на заняттях з лінгвокраїнознавства.

COUNTRY STUDIES IN TEACHING UKRAINIAN AND FOREIGN STUDENTS' FORMATION OF A COMMUNICATIVE CULTURE

Natalya Shumeyko

Kyryvyy Rih Technical University

This article considers country studies in teaching foreign students Ukrainian in the preparatory department as well as the role of communicative culture in the effective studying of.

Key words: linguistic methodical research, communicative culture, motivational pragmatic level, combined studying, linguistic regional geography.